

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 26. veljače 2024.

Analiza odluke

Zahtila i Koletić protiv Hrvatske
zahtjev br. 63344/17

čl. 3. Konvencije – zabrana mučenja
čl. 14. Konvencije – zabrana diskriminacije

***Izričito priznanje Ustavnog suda o povredi čl. 3., a u vezi sa čl. 14. Konvencije
te ukidanje odluka nadležnih tijela i nastavak kaznene istrage
rezultirali su brisanjem zahtjeva s liste predmeta Europskog suda***

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u odboru od tri suca donio je 7. studenog 2023. odluku o brisanju zahtjeva podnositelja sa liste predmeta sukladno čl. 37. st. 1. c) Konvencije.

Podnositelji zahtjeva bili su žrtve fizičkog i verbalnog napada motiviranog njihovom spolnom orijentacijom. Protiv troje počinitelja proveden je prekršajni postupak te im je pravomoćnom presudom određena uvjetna kazna. Podnositelji su podnijeli kaznene prijave Općinskom državnom odvjetništvu (dalje: ODO) u Zagrebu zbog počinjenog zločina iz mržnje. ODO je njihove prijave odbacio s obrazloženjem da se radi o pravomoćno presuđenoj stvari. Nakon toga su oni preuzeli kazneni progon, međutim, njihov prijedlog je odbio sudac istrage Županijskog suda u Zagrebu i potvrdio je rješenje ODO-a Zagreb. Odlučujući o ustavnoj tužbi podnositelja, Ustavni sud (dalje: USUD) je istu usvojio¹. U obrazloženju je naveo da je napadnut identitet podnositelja zahtjeva te je narušen njihov integritet i dostojanstvo što je nužno moralo izazvati osjećaje straha, tjeskobe, nesigurnosti i podređenosti čime je dosegnut prag ozbiljnosti koji zahtijeva primjenu čl. 3. Konvencije (*Sabalić protiv Hrvatske*, br. 50231/13, st. 70., 14. siječnja 2021.). Utvrdio je da je policija neposredno nakon fizičkog napada bila upoznata s *prima facie* naznakama nasilja motiviranog spolnom orijentacijom podnositelja što je zahtijevalo djelotvornu primjenu domaćih kaznenopravnih mehanizama (*Sabalić protiv Hrvatske*, br. 50231/13, st. 105., 14. siječnja 2021.). Nadalje, istaknuo je da, sukladno novijoj praksi Europskog suda, istovremeno vođenje prekršajnog i kaznenog postupka nije isključeno ako se radi o dva postupka koja su bila „dovoljno međusobno povezana u naravi i vremenu“, odnosno ako čine koherentnu cjelinu (*Galović protiv Hrvatske*, br. 45512/11, st. 113, 31. kolovoz 2021. godine). Unatoč pogrešnoj primjeni načela *ne bis in idem* od strane ODO-a, USUD je pohvalio postupanje Županijskog državnog odvjetništva koje je nakon provedenog nadzora naložilo ODO-u Zagreb nastavak kaznenog progona. Međutim, prekomjerno dugo trajanje kaznenog postupka, obzirom da je od prvotnog podnošenja kaznene

¹ Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-IIIbI-2933/2018 od 19. siječnja 2023. (NN 14/23)

prijave prošlo više od šest godina, te nedonošenje meritorne odluke, odnosno nepodizanje optužnice protiv počinitelja uzrokovalo je povredu postupovnog aspekta čl. 3., a u vezi s čl. 14. Konvencije. Pri tome je USUD istaknuo razliku između ovog predmeta i predmeta *Sabalić protiv Hrvatske* jer je u predmetu podnositelja nastavljen kazneni progon protiv počinitelja, dok u predmetu Sabalić to nije bio slučaj. Obzirom da podnositelji nisu podnijeli zahtjev za naknadu nematerijalne štete, taj sud istu nije dosudio.

Podnositelji su pred Europskim sudom prigovorili povredi postupovnog aspekta čl. 3. Konvencije u vezi sa čl. 14. zbog neodgovarajućeg odgovora tijela kaznenog progona na napad protiv njih, koji je bio motiviran njihovom spolnom orijentacijom.

Razmatrajući ovaj predmet Europski sud je prvo utvrđivao predstavlja li odluka USUD-a novu činjenicu temeljem može donijeti odluku o brisanju zahtjeva, jer više nije opravdano nastaviti s daljnjim ispitivanjem zahtjeva. Pri tome se pozvao na svoju praksu prema kojoj taj Sud uživa široku slobodu procjene pri utvrđivanju razloga na koje se može pozvati radi brisanja zahtjeva na toj osnovi, podrazumijevajući da takvi razlozi moraju postojati u posebnim okolnostima svakog pojedinog predmet (odluci [Association SOS Attentats i de Boery protiv Francuske](#) [VV], br. 76642/01, st. 37, 4. listopada 2006.)².

Europski sud je utvrdio ispravnost odluke USUD-a o ne dosuđivanju nematerijalne štete, obzirom da se vodio načelom „*ne eat iudex ultra et extra petita partium*“ („ne preko i izvan zahtjeva“) ([Radomilja i drugi protiv Hrvatske](#), [VV], br.37685/10 i 22768/12, st. 109., 20. ožujka 2018.). Nadalje, istaknuo je da su domaća tijela dužna provoditi odluke USUD-a ([Kušić i drugi protiv Hrvatske](#) br. 71667/17, st. 38. i 97., 10. prosinca 2019.).

Unatoč zahtjevu podnositelja da nastavi s ispitivanjem njihovog predmeta jer na nacionalnoj razini nisu donesene daljnje odluke, Europski sud je utvrdio da ne postoje razlozi za sumnju da će nadležna tijela kaznenog progona postupiti sukladno odluci USUD-a te obnoviti i nastaviti istragu nasilnog homofobnog napada protiv podnositelja. Štoviše, bio je uvjeren da interesi poštovanja ljudskih prava kako su definirana Konvencijom, ne zahtijevaju daljnje ispitivanje predmeta podnositelja. Međutim, također je naveo da takvo uvjerenje ne može dovesti u pitanje trajnu obvezu nacionalnih tijela da provedu istragu sukladno konvencijskim zahtjevima, kao i činjenicu da Europski sud može donijeti odluku o vraćanju predmeta podnositelja na listu predmeta Suda sukladno čl. 37. st. 2. Konvencije, ako nacionalna tijela ne ispune tu obvezu.

Slijedom navedenog, ESLJP je odlučio izbrisati zahtjev s liste predmeta.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2024. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava

² Sukladno primjerima iz svoje sudske prakse, izdvojio je neke od razloga za brisanje, a zbog: 1) jednostrane izjave tužene države, unatoč zahtjevu podnositelja da se nastavi ispitivanje osnovanosti zahtjeva, 2) nagodbe ili sporazuma podnositelja sa tuženom državom kojom su uvelike zadovoljeni postavljeni konvencijski zahtjevi te su podnositelji izgubili položaj žrtve, 3) smrti podnositelja ako nasljednici ili članovi uže obitelji ne izraze želju nastaviti postupak ili ako nasljednik izrazi takvu želju, ali nema opravdani interes za taj predmet, 4) nedostatka revnosti podnositelja ili njegovog odvjetnika, ili 5) propusta podnositelja da imenuje odvjetnika, a sukladno čl. 36. st. 2. i 4. a) Poslovnika Europskog suda.

